

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Vidéki könyvtárak állami segélyezése. A múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelőisége által kidolgozott tervezet alapján a múzeumok és könyvtárak orsz. tanácsának javaslatára a nm. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur f. évi június 20-án kelt 35778. sz. rendeletével az 1901. évre a következő segélyösszegeket engedélyezte a vidéki könyvtárak részére: Árva-megye közönségének az *alsókubini* Csaplovits-könyvtár rendezésének folytatására 800 koronát, az *aradi* Kölcsey-egyesületnek az Atzél-könyvtár vételárának folytatólagos törlesztésére 1000 koronát, *Besztercebánya* szab. kir. város közönségének a városi múzeum könyvtárának fejlesztésére 600 koronát, a *békéscsabai* múzeum egyesületnek ugyan e célra 500 koronát, a *budapesti* könyvtáregyesületnek a budai könyvtár fejlesztésére 800 koronát, a szolnok-dobokamegyei irodalmi, történelmi és etnográfiai társulat *deési* múzeumának 300 koronát, a *felkai* Tatra-múzeum könyvtárának 400 koronát, a békésmegyei közművelődési egyesületnek *gyulai* múzeumának az Oláh-féle könyvtár vételárának törlesztésére 1000 koronát, a *halasi* ev. ref. főgimnázium könyvtárának 1000 koronát, a hontmegyei múzeum-társulat *ipolysági* múzeumának 500 koronát, *Kecskemét* th. város közönségének a városi múzeum könyvtárának gyarapítására 600 koronát, *Losonc* város közönségének a városi közkönyvtár fejlesztésére 600 koronát, a *máramarosszigeti* ev. ref. főiskola előljáróságának a főiskola könyvtárának nyilvánossá tételére 1000 koronát, a borsod-miskolczi közművelődési és múzeum egyesület *miskolczi* múzeumának 600 koronát, a *nagybányai* múzeum egyesületnek a városi múzeum könyvtárának gyarapítására 400 koronát, *Pozsony* sz. kir. város közönségének a városi könyvtár fejlesztésére 2500 koronát, *Selmecz-Bélabánya* szab. kir. város közönségének a városi múzeum könyvtárának fejlesztésére 600 koronát, Háromszék megye közönségének a *sepsi-szent-györgyi* székely nemzeti múzeum könyvtárának fejlesztésére 600 koronát, a *szabadkai* közkönyvtár és múzeum-egyesület könyvtárának 800 koronát, a *szatmári* Kölcsey-kör könyvtárának 400 koronát, *Szeged* szab. kir. város közönségének a Somogyi könyvtár gyarapítására 1000 koronát, Tolna vármegye közönségének a *szegzárdi* vármegyei múzeum könyvtárának fejlesztésére 500 koronát, a vas-megyei kultur-egyesületnek *szombathelyi* múzeuma könyvtárának fejlesztésére

1000 koronát, *Temesvár* szab. kir. város közönségének a városi könyvtár fejlesztésére 600 koronát, a *turóc-szent-mártoni* múzeumi tót társaság könyvtárának 600 koronát. Ezekon kívül a segélyezések rovatánál fenmaradó összegből az *aradi*, *kassai*, *pozsonyi*, *szegedi* és *szombathelyi* könyvtárak részére megszereztetett az Istvánffy Gyula által kiadott Clusius-kódex 1—1 példány. Végül az erdélyi, a felvidéki és a dunántuli magyar közművelődési egyleteknek népkönyvtárak létesítésére egyenként 3600 kor., az országos magyar iskolaegyletnek, a budapesti könyvtáregyletnek hasonló célra egyenként 1000—1000 kor., a *pozsonyi* Toldy-körnek könyvtára gyarapítására 1000 kor., a *tisza-füredi* múzeum és könyvtáregyletnek könyvtára gyarapítására 600 kor., az *eperjesi* Széchenyi-körnek népkönyvtárak létesítésére 2000 kor., a *nagyvárad*i Szigligeti-társaságnak hasonló célra 600 kor., a temesvári józsefvárosi polgári olvasó-körnek könyvtára gyarapítására 1000 kor., s a *miskolczi* ág. h. ev. egyház nyilvános közkönyvtárának segélyezésére szintén 1000 kor. engedélyeztetett.

Gutenberg-társaság. A mult évi mainzi jubileum alkalmából létrejött alkotások között a legnevezetesebbek és legmaradandóbbak egyike kétségkívül a Gutenberg-társaság lesz, mely a Gutenberg-múzeummal kapcsolatban a nagy felfedezőre, s általán a könyvnyomtatás kezdetének történetére vonatkozó kutatások, tanulmányok központja akar lenni. Ugy a múzeum, mint a társaság Mainz város nevezetességeit fogják szaporítani s a tagságra való felhívást is dr. *Gassner*, Mainz főpolgármestere bocsátotta ki. E felhívás szerint a társaság feladata lesz a Gutenberg-múzeum fejlesztésében való tevékeny közreműködés s e mellett a Gutenbergre és találmányára vonatkozó kutatások előmozdítása. E célból a társaság jövedelmének egy részét a múzeumnak adja, másik részét pedig a megjelölt körben mozgó kiadványokra fogja fordítani. A könyvnyomtatás történetére vonatkozó műveken kívül ki fogja adni nevezetesebb könyvrégiségeknek s a könyvnyomtatás története szempontjából fontos iratoknak, okleveleknek hasonmásait is. A társaság annyiban nemzetközi jellegű, a mennyiben bárki tagja lehet, úgy szintén egyes városok, egyletek és intézetek is. Az alapító tagsági összeg minimuma 300 márka, a rendes tagság évi díja 10 márka. A tagsággal járó jogok közé tartozik a múzeum és könyvtár használata is. A társaság kiadványait, melyek közül sok nem is kerül könyvtári forgalomba, a tagok díjtalanul fogják megkapni. A társaság nagygyűlése évenként Ker. Szent János napján (június 24-én) vagy a rákövetkező vasárnapon lesz. — A társaság életének nevezetesebb mozzanatairól a jövőben is meg fogjuk emlékezni.

Könyvtárnokok gyűlése Strassburgban. A német filologusok és tanférfiak XLVI. gyűlése ebben az évben október 1—4. napjain Strassburgban fog megtartatni. A pár év óta oly szép eredménnyel működő könyvtárnoki szakosztály, mely az idén *Dziatzko* göttingai könyvtárigazgató és *Meyer* strassburgi főkönyvtárnok vezetése alatt fogja tanácskozását folytatni, a következő tárgysorozatot állapította meg: *Dziatzko*, A göttingai könyvtár a westfali béke idején; dr. *Eichler* F., A német könyvtárügy történetének egy forrásgyűjteménye; *Freimann* A., A zsidó ősnymotatványok; *Fritzsche* Róbert,

Az irodalmi érték a könyvtárnok szempontjából; *Haebler*, A spanyol könyvészet és könyvtárügy; *Milchsack* Gusztáv, Rövid fejtegetés arról, hogy a közép-kori könyvmásolók a kéziratok lapszéleit megállapított szabályok szerint mérték-e ki? Ezeket kívül a strassburgi egyet. könyvtár megtekintése előtt Marckwald ottani könyvtárnok előadást fog tartani a könyvtár történetéről. Az igen tanulságosnak ígérkező gyűlésen *Fejérpataky I.ászló* a Magy. Nemzeti Múzeum könyvtárának igazgató-őre is részt vesz.

A magyarországi könyvtárügyről eleven tollal írt vázlatos ismertetés jelent meg az Österreichisch-Ungarische Revue XXVII. kötetében, a mely hivatva van a hazai kulturéletnek ezt a fontos ágát szélesebb körökkel is megismertetni. Kár, hogy a dolgozat szerzője, dr. *Gyalui Farkas*, a kolozsvári egyetemi könyvtár buzgó őre, nem szentelhetett ezúttal behatóbb fejtegetést a tagadhatatlanul igen érdekes tárgynak. Különösen érdemes lett volna azt a szervezetet ismertetni, a melyet a könyvtárügy állami felügyelete a múzeumok és könyvtárak orsz. főfelügyelősege és az országos múzeumi és könyvtári tanács révén nyert, mert az országos bizottság, a melyről a dolgozatban szó van, csak a kiinduló pont volt az említett nevezetes intézmények létesítésére. Azonban remélni lehet, hogy Gyalui dr. folytatni fogja tevékenységét e: irányban és felhasználva széles összeköttetéseit kimerítőbb tanulmányokban is ismertetni fogja könyvtári viszonyainkat a külföld előtt. Gyalui dr. alkalmat talál e kis dolgozatban is, hogy a könyvtárak nemzetközi kölcsönzési forgalmának fejlesztése érdekében lelkesen agítájon. —e—

Lány Dániel galgóczy prédikátor theologiai műve. Kassa város jegyzőkönyvében az 1651 év május hó 12-éről Lány Dániel galgóczy prédikátor tkeologiai művéről emlékezik meg ekképen:

»Die 12. Maji. Galgóczy praedicator M. Daniel Lany supplicál azon, hogy mivel Bonaventura Hocquardus nevő franciscanus barátunk ellenünk koholt Perspectivum lutheranorum et calvinianorum nevő könyvét refutálta volna és azt ki akarván nyomtatatni, költsége elégtelen volna; méltóztatnék az nemes tanács ilyen jó szándékában segítséggel lenni. Deliberatum: Mivel ennekelőtte is bíró uramat megtalálván levele által ugyanezen dolog felől ő kegyelme, arra ajánlotta volt bíró uram magát, hogy ha lehetséges léssen, az urak közzül keres ő kegyelmének valami patronust, nem lévén Cassa városának abban módja az sok zür-zavaros állapot miatt, akiben vagyon. Azért most bíró uram itthon nem lévén, az ő kegyelme válaszának bíró uram haza jöveteléig kell haladni.« Megjelent-e a mű nyomtatásban? — nyomára nem akadtam. Szabó Károly R. M. K.-ában nem fordul elő. *K. L.*

A német könyvtárnokok egyesületének második évi gyűlése Gothában f. évi május hó 30. és 31-én tartatott meg a tagok élénk érdeklődése mellett. A magas színvonalú előadások kapcsán megindult szakszerű vitatkozásokban igen fontos könyvtári problémák jutottak érdemleges tárgyalás alá, a mint erről az érdeklődők a Centralblatt für Bibliothekswesen f. évi 8—9. füzetéből meggyőződhetnek. Az évi jelentés az elmúlt év német könyvtárügyi mozgalmainak igen tanulságos kritikai ismertetése. Beható fejtegetések és tanácskozások tárgyai voltak: az 1896 év előtti német hírlap-irodalom bibliográfiája, a könyvkiadók és könyvtárak közti viszony, a könyv-

tári statisztika, a kötések és egylevelű nyomtatványok megóvása, könyvtárak megvásárlása. Megannyi gyakorlati kérdés, a melyeket a jelenlevők a legkülönbözőbb szempontokból megvitattak. — Nem lehet kétség az iránt, hogy ilyen természetű összejevetelek a magyarországi könyvtárügyre is igen kedvező hatással lennének. Különösen most, mikor a könyvtárak kérdése iránt nálunk is fokozottabb érdeklődés észlelhető, igen nagy eredményeket lehetne várni mondjuk két évenként tartandó könyvtárnoki értekezletektől, a hol elméleti és gyakorlati fejtegetések módot nyújtanának az észleletek, tapasztalatok közvetlen megismertetésére s így fontos kérdésekben egyöntetű elvi megállapodásokra. Ez utóbbi különösen nevezetes tényező a könyvtári tevékenység eredményességére nézve. Egységes, egyöntetű alapelvek egy-egy ország könyvtárai között olyan közösséget hoznak létre, a melynek közművelődés és tudományos munkásság egyaránt kiszámíthatatlan hasznát veszi. Ehhez pedig csak konferenciák közvetlen tanácskozásaival lehet eljutni. A német könyvtárnokok egyesülete épen ezért korszakalkotó a német könyvtárügy történetében. Érdemes lenne az eszmével nálunk is foglalkozni. —r.

Joannes Sagitarius typographus? Magyarországi vagy talán külföldi könyvnyomtató rejlik-e név alatt, a ki az 1670-ik év július hó 9-én »constituálja plenipotentiáriusának Vida András uramat« Kassán? Nevét Kassa város jegyzőkönyve őrizte meg. K. L.

VÁLTOZÁSOK

a magyarországi nyomdáknál 1901 június 16-tól, szeptember 15-ikéig.

(Az egy csillaggal jelölt nyomdák hatóságilag nincsenek bejelentve. A két csillaggal jelöltek megszüntek.)

Ada:

**Vogel M.

Bács-Almás:

Vogel M.

Budapest:

**Brunner Ernő.

VIII., Csányi-u. 13.

Fischer József.

VIII., Baross-u. 4.

Gelléri és Székely

VII., Kerepesi-út 34.

Hercz Armin.

VII., Szövetség-u. 22.

Klass Hermann.

VII., Kerepesi-út 66.

Krammer Lipót.

VII., Csömöri-út 44.

Kunstädter Vilmos.

VII., Csömöri-út 91.

Marian György.

VI., Rottenbiller-u. 56.

Milits Rankó.

VIII., Futó-u. 44.

Wolf Lipót Lajos.

VII., Akácza-u. 61.

Csévánka:

Boros György.

Győr:

Gróf Gyula.

Heckenaszt György.

**Surányi János.

Monor:

Monor kerületi ny.

Török-Kanizsa:

Szegyakov Sándor.

Uj-Verbász:

Trbojevich M. Szergej.

Verbászi kny. tul.

**Boros György.

Zenta:

Barna János.